linna vaimulikkude ametisse kinnitamise õigust, tahab Tartus kiriku ja koolide visitatsioone ette võtta ja kisub 6. käsust üleastujate süütegude harutamise enda kätte, tungides sellega linna konsistooriumi ja magistraadi kompetentsi. Superintendendid püüdsid omakorda linna mõjuvõimu kiriku korraldusele vähendada ja avaldasid selles suunas survet isegi linna teenistuses seisvaile kirikuõpetajaile.

Ka Rootsi asevalitseja vahekord linnaga oli sageli õige terav. Kuigi riigi keskvalitsus oma esindajaks Tartu määras harilikult Liivimaalt pärit isikuid (Fabian Wrangel Liivis tuntud mõjurikkast aadliperekonnast ja tema surma järel a. 1641 ooberst Andreas Kosküll), asusid viimased järjekindlalt riigi keskvõimu seisukohale. Eriti teravasti põrkasid asevalitsejate ja linnamagistraadi võimupiirid kokku politseiliste korralduste alal, kus tõepoolest kerge ei olnud mõlema võimu vahel tõmmata kindlat demarkatsioonijoont. Et raad õieti hell oli oma õiguste ning eesõiguste suhtes ja sel alal asevalitsejale ei tahtnud teha mingisuguseid mööndusi, siis tekkisid mõnikord tühiseist põhjusist õieti ägedad tülid.

Uute riiklikkude asutiste kõrval jäid vanad, orduajast põlvnevad politilised korraldused ikka enam varju. Eriti muutus nüüd maapäevade koosseis: linnade eemalejäämisega laskusid maapäevad kõigi Liivi võimude ja seisuste esinduse kohalt võrdlemisi piiratud politilise tähtsusega aadelmeeste koondiseks. Juba Rootsi valitsuse esimesil aastakümneil loobusid Tartu ja Pärnu, väiksemaist Liivimaa linnadest juba rääkimata, saadikute läkitamisest maapäevadele. Säärase tagajärgedelt tähtsa kõrvalejäämise mõjustasid esijoones tulunduslikud kaalutlused ja linnakodanikkude õige arusaamine üldise politilise situatsiooni täielisest muutusest. Et maapäevad uutes tingimustes enam ei saanud etendada endist osa maa asjade juhtimisel, et selle vastu kõrgema võimu kandjatega otsekohesesse kokkupuutesse astumise teel otstarbekohasem tundus olevat oma kohalikke huve rahuldada, siis ei leidnud Liivi linnad peale Riia enam tarvilise olevat oma vähenenud rahalisi vahendeid kulukate, kuid vähekasulikkude maapäeva-saatkondade peale raisata, eelistades selle asemel saatkondi Riia kindralkuberneri või Stokholmi keskvalitsuse juurde, saatkondi, kelle oodatav ja ka tõepoolest saadav reaalne kasu oli võrdlemata suurem. Et see tähiste vahetus sündis vähehaaval, kuid paratamatu järjekindlusega, selleks pakuvad Tartu rae protokollid jällegi huvitavaid näiteid. Alguses tunnustavad nii raad kui ka kodanikkude enamik vajadust linna esindust maapäevale saata, et „allda zu vigiliren, das nicht vieleicht etwas wieder diese stadt möchte verlauffen". Kui saadikud siiski läkitamata jäävad, siis vabandatakse seda rahaliste ressursside puudumisega. Alles hiljemini asub linnavalitsus varjamatult seisukohale, mille Väikese Gildi oldermann juba a. 1642 oli väljendanud: „es würde auf diesem Landtag von Kaufmanschaft und andern Sachen nichts tractiret als nur von Ahnrichtung eines Landkastens und Stiftung etzlicher landrätze, drumb sey es unnötig dahin zu reisen, die Landschaft würde der Stadt nichts geben und auch nichts nehmen". A. 1650 näeme juba, et linnapea Warnecke ja raehärra Schlottmann, kes parajasti maapäeva koosolekute ajal Riias viibisid linna huve kindralkuberneri juures kaitsmas, ülearuseks pidasid maapäeva istungeile minna.

Kujunenud tingimusis ei omanud Tartu oma kohalikkude huvide kaitseks teisi abinõusid kui otsekohest apelleerimist maal valitseva kõrgema võimu poole. Seda abinõu kasutasid nii raad kui ka gildid õieti ohtralt, pöördudes sageli Riiga kindralkuberneri poole ja mõnigi kord otsekohe Stokholmi. Nagu juba mainitud, olid linnade, eriti Tartu suhted Rootsi keskvõimuga üldiselt rahuldavad. Rootsi

Tartu, lk. 61